

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 14. jūnijā
(OR. en)

10665/23

POLCOM 118
USA 40

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 14. jūnijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 327 final
Temats:	Ieteikums - PADOMES LĒMUMS, ar ko atļauj sākt sarunas par nolīgumu ar Amerikas Savienotajām Valstīm par kritiski svarīgu derīgo izrakteņu starptautisko piegādes ķēžu stiprināšanu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 327 *final*.

Pielikumā: COM(2023) 327 *final*

Briselē, 14.6.2023.
COM(2023) 327 final

Ieteikums

PADOMES LĒMUMS,

**ar ko atļauj sākt sarunas par nolīgumu ar Amerikas Savienotajām Valstīm par kritiski
svarīgu derīgo izrakteņu starptautisko piegādes ķēžu stiprināšanu**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. IETEIKUMA KONTEKSTS

1.1. Ieteikuma iemesli un mērķi

Amerikas Savienotās Valstis (“ASV”) 2022. gada 16. augustā pieņēma Inflācijas samazināšanas aktu (“ISA”)¹, ar ko groza Amerikas Savienoto Valstu Iekšējo ieņēmumu kodeksa 30.D iedaļu (“tīro transportlīdzekļu nodokļa kredīts”). Tas paredz subsīdiju nodokļu kredīta veidā, ko piešķir tādu prasībām atbilstošu transportlīdzekļu iegādei, kuri darbināmi ar akumulatoru vai degvielas elementu, un kuras lielums ir līdz 7500 USD par vienu transportlīdzekli.

Lai saņemtu subsīdijas maksimālo summu, transportlīdzeklim cita starpā jābūt aprīkotam ar akumulatoru, kurš satur vismaz 40 % tādu kritiski svarīgu derīgo izrakteņu (50 % no 2024. gada, 60 % no 2025. gada, 70 % no 2026. gada, 80 % no 2027. gada), kuri:

- (1) iegūti un apstrādāti ASV vai valstī, ar kuru ASV ir spēkā brīvās tirdzniecības nolīgums, vai
- (2) reciklēti Ziemeļamerikā.

Tādējādi tīro transportlīdzekļu nodokļa kredīta dēļ ES izcelsmes kritiski svarīgie derīgie izrakteņi un apstrādātie materiāli, kas paredzēti automobiļu akumulatoriem, arvien vairāk tiek izslēgti no ASV piegādes ķēdēm. Tas ir pretstatā kritiski svarīgu derīgo izrakteņu un apstrādātu materiālu importam no ASV brīvās tirdzniecības nolīguma partnervalstīm, piemēram, Čīles un Korejas, vai no Japānas, ar kuru ASV 2023. gada 28. martā noslēdza kritiski svarīgu derīgo izrakteņu nolīgumu. Tas negatīvi ietekmē ES eksporta iespējas uz ASV.

Tāpēc 2023. gada 10. martā priekšsēdētāja fon der Leiena un prezidents Baidens nāca klajā ar kopīgu paziņojumu, kurā norādīja savu nodomu sākt sarunas par mērķorientētu kritiski svarīgu derīgo izrakteņu nolīgumu starp ES un ASV (“KSDI nolīgums”)², lai nodrošinātu, ka Eiropas Savienībā iegūtus vai apstrādātus derīgos izrakteņus var izmantot transportlīdzekļos, kuri atbilst tīro transportlīdzekļu nodokļa kredīta saņemšanas prasībām. ASV ir skaidri norādījušas, ka ir nepieciešams noslēgt KSDI nolīgumu, lai saistībā ar tīro transportlīdzekļu nodokļa kredītu piešķirtu Eiropas Savienībai statusu, kas būtu līdzvērtīgs ASV brīvās tirdzniecības nolīguma partneru statusam.

2022. gadā ES uz ASV eksportēja attiecīgos kritiski svarīgos derīgos izrakteņus 8,3 miljardu EUR apmērā, kas ir 16,3 % no ES kopējā šo preču eksporta.

Papildus šo jautājumu risināšanai ISA ietvaros ES un ASV, noslēdzot KSDI nolīgumu, spertu jaunu soli, lai padziļinātu savas plašās ekonomiskās attiecības un palīdzētu veidot ilgtspējīgas un noturīgas starptautiskās piegādes ķēdes nozarēs, kas ir būtiskas attiecīgajai pārejai uz neto nulles līmeni un drošībai, tostarp aviācijai un aizsardzībai.

ASV 10. martā nosūtīja KSDI nolīguma priekšlikumu Eiropas Komisijai (“Komisija”). Komisija 2023. gada 21. martā šo priekšlikumu nosūtīja Eiropas Savienības Padomei (“Padome”) un Eiropas Parlamentam.

¹ PL 117–169, H.R.5376 – 2022. gada Inflācijas samazināšanas akts.

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/statement_23_1613

1.2. Saskaņība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā

Sarunas par KSDI nolīgumu un tā noslēgšana atbilst ES vispārējai tirdzniecības politikai, jo tas palīdzētu palielināt tirdzniecību un ieguldījumus starp ES un ASV un samazināt jaunas spriedzes risku tirdzniecībā starp ES un ASV. Šis divkāršais mērķis pilnībā atbilst Līgumam par Eiropas Savienību (LES), kurā ir noteikts, ka Eiropas Savienībai vajadzētu veicināt visu valstu integrāciju pasaules ekonomikā, arī pakāpeniski atceļot starptautiskās tirdzniecības ierobežojumus³. Tas atbilst arī ES un ASV stratēģiskās partnerības būtībai, kas atkārtoti apstiprināta pēdējā ES un ASV 2021. gada 15. jūnija samita paziņojumā⁴, un Tirdzniecības un tehnoloģiju padomes pozitīvas ekonomikas attīstības programmai, kā teikts tās 2021. gada oktobra⁵, 2022. gada maija⁶, 2022. gada decembra⁷ un 2023. gada maija⁸ kopīgajos paziņojumos.

1.3. Saskaņība ar citām Savienības politikas jomām

Ieteikums saskaņ ar citām Savienības politikas jomām.

Ierosinātajā 2023. gada 16. marta Kritiski svarīgo izejvielu aktā⁹ Komisija paredz uzlabot sadarbību ar trešām valstīm, stimulējot ilgtspējīgas investīcijas kritiski svarīgu izejvielu vērtības ķēdēs un citos vērtības ķēdes lejupējos posmos un pārvēršot ekonomiskās iespējas savstarpēji izdevīgā realitātē. Šādas sadarbības veicināšanai svarīgs instruments ir stratēģisku partnerību veidošana izejvielu vērtības ķēdēs, piemēram, slēdzot KSDI nolīgumu.

Šis ieteikums saskaņ ar ierosināto Neto nulles emisiju industrijas aktu¹⁰, kura mērķis ir paplašināt ES galveno oglekļneitrālo jeb neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanu, lai nodrošinātu drošas, ilgtspējīgas un konkurētspējīgas piegādes ķēdes tīras enerģijas jomā nolūkā sasniegt ES klimata un enerģētikas mērķus.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

2.1. Juridiskais pamats

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 3. un 4. punkts.

2.2. Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Saskaņā ar LES 5. panta 3. punktu subsidiaritātes principu nepiemēro jomās, kuras ir ekskluzīvā ES kompetencē. Iespējamais materiālais juridiskais pamats nolīgumam, kas būs minēto sarunu rezultāts, ir kopējā tirdzniecības politika, kas LESD 3. pantā ir minēta kā viena no Savienības ekskluzīvās kompetences jomām. Šī politika ietver sarunas par tirdzniecības nolīgumiem saskaņā ar LESD 207. pantu.

³ LES 21. panta 2. punkta e) apakšpunkts.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/50758/eu-us-summit-joint-statement-15-june-final-final.pdf>

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/STATEMENT_21_4951

⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/statement_22_7516

⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/statement_22_7516

⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/statement_23_2992

⁹ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido satvaru, kā nodrošināt drošu un ilgtspējīgu apgādi ar kritiski svarīgām izejvielām ("Kritiski svarīgo izejvielu akts") – sk. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/IP_23_1661

¹⁰ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido pasākumu sistēmu Eiropas neto nulles tehnoloģiju produktu ražošanas ekosistēmas stiprināšanai ("Neto nulles rūpniecības akts") – sk. https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/net-zero-industry-act_en

2.3. Proporcionalitāte

Komisijas ieteikums atbilst proporcionalitātes principam un ir nepieciešams, ņemot vērā mūsu mērķi nodrošināt, ka ES izcelsmes kritiski svarīgie derīgie izrakteņi un elektrotransportlīdzekļu akumulatoros izmantotie apstrādātie materiāli netiek diskriminēti un, piemērojot tīro transportlīdzekļu nodokļa kredītu, tiek uzskatīts, ka to izcelsme ir “*valstī, ar kuru Amerikas Savienotajām Valstīm ir spēkā brīvās tirdzniecības nolīgums*”.

2.4. Juridiskā instrumenta izvēle

Padomes lēmums.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

3.1. Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes

Neattiecas.

3.2. Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes

Neattiecas.

3.3. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Ir notikusi apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām par to, kādi būtu iespējamie ieguvumi, ja, piemērojot tīro transportlīdzekļu nodokļa kredītu, ES izcelsmes kritiski svarīgie derīgie izrakteņi un apstrādātie materiāli tiktu uzskatīti par tādiem, kuru izcelsme ir “*valstī, ar kuru Amerikas Savienotajām Valstīm ir spēkā brīvās tirdzniecības nolīgums*”. Tika organizētas vairākas uzklaušanās un pilsoniskās sabiedrības dialoga sanāksmes. Turklāt notika publiskās debātes, ko rīkoja vai organizēja Eiropas Parlaments un ES dalībvalstis.

3.4. Ietekmes novērtējums

Ņemot vērā politisko nepieciešamību strauji virzīties uz priekšu, lai mazinātu vai novērstu tirdzniecības spriedzi starp ES un ASV pēc ISA pieņemšanas, un lai nodrošinātu, ka Eiropas Savienībā iegūtie vai apstrādātie derīgie izrakteņi tiktu ņemti vērā, piemērojot ISA un tā īstenošanas pasākumos paredzētos tīro transportlīdzekļu nodokļa kredītus, tika izdarīta atkāpe no oficiālā ietekmes novērtējuma procesa.

3.5. Pamattiesības

Ieteikums saskan ar ES Līgumiem un Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

KSDI nolīgums neietekmēs Savienības budžetu.

5. CITI ELEMENTI

5.1. Procedūras jautājumi

Komisija ES vārdā risinās sarunas par nolīgumu, kas jānoslēdz starp ES un ASV. Saskaņā ar LESD 218. panta 4. punktu tiek ierosināts, ka Padome par komiteju, ar kuru apspriežoties, sarunas jāveic, ieceļ Tirdzniecības politikas komiteju.

Eiropas Parlamentu informēs visos procedūras posmos saskaņā ar LESD 218. panta 10. punktu.

Komisija šo ieteikumu un tā pielikumu publiskos uzreiz pēc tā pieņemšanas.

Komisija iesaka sarunu norādes publiskot uzreiz pēc to pieņemšanas Padomē.

Ieteikums

PADOMES LĒMUMS,

ar ko atļauj sākt sarunas par nolīgumu ar Amerikas Savienotajām Valstīm par kritiski svarīgu derīgo izrakteņu starptautisko piegādes ķēžu stiprināšanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 218. panta 3. un 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Komisijai atļauj Eiropas Savienības vārdā sākt sarunas ar Amerikas Savienotajām Valstīm par nolīgumu starp Eiropas Savienību un Amerikas Savienotajām Valstīm par kritiski svarīgu derīgo izrakteņu starptautisko piegādes ķēžu stiprināšanu.

2. pants

Sarunas risina, pamatojoties uz pielikumā izklāstītajām Padomes sarunu norādēm.

3. pants

Komisija sarunas risina, apspriežoties ar [īpašās komitejas nosaukums; ievieto Padome].

4. pants

Šo lēmumu un tā pielikumu publiskos uzreiz pēc to pieņemšanas.

5. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*